

הלכות יום טוב סימן תקו

(יט) שגלושה בערב-יום-טוב, (כ) אסור להפריש ממנה חלה ביום-טוב: הגה (כא) אלא אוכל (ס) (כב) וימשיך קצת (כג) *ולמחר מפריש מן המשיך (ו) חלה. (כד) ימחר לאפות הפת על-ידי (ז) שיאכל ממנו ויפריש אחר-כך חלה (כ"ח).

באר היטב

והוא יחזור ויהגור לו אחר הפסח ויפריש חלה. והאסור לתן על תנאי וא"כ ישא אלא לנה המאזי וממאזי אכיל עקלים, לכן נ"ל אין להם פקעה. עכ"ל. וכבר היטב אשר לפני בסב: ונ"ל דכ"ל לטמך גוה להאכיל הטקטור להסן קטן. ע"ש. ולא נק. כמיש בסתין חמד, ע"ש. ועין בתשובת פנים קטירות סימן ל: (י) שיאכל. ושיי

(ס) וימשיך. הינו בחמת חיל, אבל חמת איי עין בייד סימן שטג: (ז) חלה, אבל אסור לשיר נק כדי חלה, ב"י. וכי המאז: וכמ"ל בע"מ שחל בשעת ויטב להפריש חלה בעיני מלחסימין שאפה לשבת. אסור לאכל ממנו. והא וצטרף לבצר הסמן, וא"כ נמאז אכל עקלים לפרט, וא"ל ימור המשיך לא"י במקנה

באר הלקה

הוא הדין שיקרא אסור לתן לו אפלו קשבא לביחו אם לא שהוא נגיל אפלו קרי, והוא על-ידי פה שפתי בדברי החוספות שם קבדור הפתחיל אין מולכין, ולפי זה פורש זה הוא גם כמסקני חוספות. ובטי"ז פמה עליו, דאם מפסיק רשותי הרבים או פרמלית מאי תני, וברי הוא אכל-נפש דאדם? וביאלה רבה מלשב וזה, עין שם, ודבריו אינם מובנים כלל, ותעקף הוא, דים של שלמה קאי על שבת, וכן פתב גמאמר-טרנדכי, והוא נמאז. מיהו בעקר הדין, עין בטהרש"א ובמנהגים ובמנהגים שיך ובפרי חדש שהביא דברי הר"ש פ"ק ד' דדמאי שפתיב להקרא הקאי הפשנה אלפא דמאן דאסר ביהודה לבלי עלאמא, אבל לפי מה דפסקין כרבי יוסף דברקתא דלביית-הלל אפלו ביהודה מולכין לביחו על כן ותיין וישיבין שפתיב קנים סיים וואיךא דטהרש"א ומנהגים לא עמדו על כנת נשיל ותמהו עליו, ויגם להם שלא ראו פנים של שלמה שפתיב דבריו אסקום שאין מולכין לבלי עלאמא, ואם נון מנין לטן למתק כלל חלוקים אלו, ועל-פי אפלו אין ישיא לחוליק, עיל-ב"פנים יכול לבוא לביחו ולאכל, וכן הסכים בטהרש"א דיהוה להקל, וגם הסביר דוסקרי שפתיב ביהודה יטב לא שפתיב לבלי עלאמא לתרים הובא שלש ביהודה-טוב, אכרא, וביאלה רבה פתב. דמרכי הרמב"ם שהעתיק האי דינא בפרק נג דשבת טויקא דסיברא לה ויפנהוהו הוא אפא דהלכותא, ודלא כרפני שמעון, עין שם, אבל באמת המעין היטב: וראה שפתיב לא פרש כלל מנהגה זו כפי פירוש הרמב"ם, וכפי שהעתיק בפירוש המשנה דלא יטליה הוא כמו לא קאנס, והאיך, שפתיב והתיק לשון המשנה לא יטליה, וראה שפתיב המשנה כפשטה דלא יטליה ורצה לומר שאינו ישיא ליהוה מקומה, ודין זה הוא דנאמא בשאלה הקריא בערב-יום-טוב אלא שפתיב לה שם, והלכי גזרו חכמים שלא יזיו הוא בעצמו, דהני כמו שפתיב תרומות בשבת דאסרי, אלא שפתיב באים ונשלים ואוכלים, לדיריהו ליכא אסורא, והא באמת הוא מפריש מערב-יום-טוב, עין שם בבהירו שפתיב כפירוש, ולפי זה בשהפריש בדין לא מצינו כלל דלא יתא נשיא שלשם: ואחר-כך מצינו בפרש הגר"א שם שפתיב ביהוה דלשי"ט יתן אין הפרוש בקב"ש למי, אלא דלא יפריש וישי מיה שפתיב. ולפי מה שפתיב היה נראה לי להסביר בקיצה ל"ו בתרוצה דכב יוסף ילא נקרה אלא לתנה לכהו ב"י ביום (עין שם פירוש נש"י, ודחוק מאד), ולולי דבריו היה נראה לענינת דכתיב נדב יוסף קטנין אפשיא דקפסקיה שפיטיא, ורצה לומר דהא מתקין הוא, וכבר שפתיב בשפתיב ליג דאפלו בספיקושטא אין מצינו בשבת, והוא הדין ביהודה-טוב וכל-שפתיב ביהודה-טוב ופא, ועל זה מתיר דמשפתיב אפיה דכר קרא לה שם, וממילא טבר הפעלה-פתיב לאלל על-ידיהוה דינא עיניו בידי זה וואוכל בידי אחר, והאי דהוא מנביה הוא רק כדי לתנה לכהו ברבישם, ויהוה אמנא דכהו שרי שבאמת הלא העבירה כבר קתנה היא, קא משמע לן דאסור, ונגיל במשנה דדמאי, דעשו רגון כאלו ארון קבול ולא נפרש: והא דקאמר הגר"א ונגיל מילי דביבלי תאמול, וזה לומר, שיהוה טבול מאתמול, וקרי לה טבול משום שבאמת אתמול היה טבול (וכן שפתיב לה שם) ונתה יכול להפריש מפנה, ולאפוקי אם נעשה אסור מפרש. עין מנהג ביהודה מה שפתיב לה לטתן ערב-יום-טוב שחל בשבת דלא יוכל לשחוט עצה זו, והוא ממנהג-אבותם שפתיב ויה לשוני: דהא יצטרף לבער חמין, ואם נון נמאז אוכל עקלים למפרע, ויסיק ממנהג-אבותם דאין לו חלה, ובמשנה ביהודה העסקנה בשם התקונה-נמאל ועוד אחרונים לטמך בשעת חתוק על הפוסקים דפוסקים כרבה, דחלת חזין-לארץ אף שגלושה מערב-יום-טוב מפר להפריש ביהודה-טוב ויה פקעה לקרי, ויפסקו דקדוה-נמאל כס

שער הציון

(כג) עין חוספות ביצה ט' ויפשיא שם ויבנים של שלמה, וכן פתיב טי"ז ומאמר-טרנדכי, ודבריו אלנה רבה בנות, שמשוה לדינא לצרף לתן כמו לצרף פתיב: אע"כ מוכנים, עין שם: (כד) פוסקים, וכדומה ומהתנין דרמאי פ"ק ד: (כז) אחרונים: (כח) רש"י בדהוש"י, וכן פתיב בצבורת-הקדש, אי שפשונו שם קנגמם קצת. וכל זה בחלה דין שהוא חלת האור, אבל בחלה שהיה, כל שהחמיל לזשה מערב-יום-טוב אין מפרשין ביהודה-טוב, ודמסקנה שהיה מחייב להפריש מהחלה הלשונה, כן הוציא שם הרש"י מירושלמי, וכן מבאר ביהודה-טוב סימן שכו וכן הסכים השרי חדש, ועין מה שפתיב בחוספות שם בפתיב ובהנהגה-שלוש, ודוק: (כט) פשוט: (ס) בהפוסקים באבהו דשמואל, ואפלו בחזין-לארץ עליו, וכן הסכים הרש"י בדהוש"י ובעבודת-הקדש וכן פסק פרי חדש: (סא) מן מוכח מחוספות ביצה ט' בדבור הפתחיל ע"ל, והן מבאר להקרא בחוספותא, ומבאה שם בקלמנות לטורקיין והיהושי הרש"י, והן נוטה פסקן אבתים לזה מבאר דהנשיה, עין בדבריו סעיף-קטן י: (סב) ואפשר דבהוה מפר אפלו לחוליק לכהו (משב"ש). ועין בחודשי הרש"י דף יב עמוד ב וכביח ריש סימן זה מה שפתיב על דעת דהר"א: (ל) וממילא אסוקיה גם בטולטל²¹, וכן מבאר בחוספותא ובירושלמי, ודומקין לה טקופין ודורש"י פתלת ארץ וישיאל, וכן פתיב הפרי חדש: (לג) לה' לטכרה רבנו חיים בשם רש"י, עין טו: (לד) קרובי-נמאל כפרק מפי דביצה ובגרי"ש ומהאו נפי עקובא איגר באורינו, ועין לפיל ביסין חמד בעשרי-חשבה שצדד גמין כפי: (לז) ובפרט שרבה מה הפסלית, הלא חפה רבנו הנמאל וספר תורה ודרכי פתיגות (ועין במאמר שפתיב שנהג"ב חזו בו) ונתראה החיושי ומה"ו ומאמרי, ועין באור הלכה: (לז) עין בסימן חזו במשנה ביהודה סעיף-קטן כא: (לה) הגר"א ושי"א, ועין בהנהגה-ששעים הדברים:

הַלְבוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תְּקוּ

ביאורים ומוספים

שלמה (ח"א סי' סב אות יא) שדחו כמה תירוצים שנאמרו בזה.

[משנ"ב ס"ק כא]

טָנְנוּ לְדִינָן בְּחוּץ לְאַרְצָנוּ.²⁰

20) ואשה ששכחה להפריש חלה [אף מחלת חוץ לארץ] ונזכרה לאחר שהדליקה נרות, כתב בשו"ת שואל ומשיב (מהר"ת ח"ב סי' בג) שמוותר לה להפריש לאחר ההדלקה [קודם חשיכה], כיון שקבלת השבת שקיבלה על ידי ההדלקה נעשתה אצלה בטעות, שהרי אילו היתה זוכרת שלא הפרישה חלה לא היתה מקבלת שבת עד שתפריש, ומשום כך הרי היא כמי שלא קיבלה שבת עדיין. וביאר, שאפילו בחלת חוץ לארץ, שמוותר לאכול את החלות ולהשאיר חתיכה כדי להפריש ממנה במוצאי שבת, גם כן נחשב הדבר כקבלת שבת בטעות, מחמת שעל ידי כך נמנעת מקיום מצוה, שהרי יש חשש שתשכח להפריש ממה שיטאר בסוף, ועוד, שמוצות הפרשת חלה בערב שבת נחשבת אצל הנשים מצוה גדולה. ודעת הגר"ש אויערבך (שש"כ פמ"ג הע' קיד), שלענין חלת חוץ לארץ שאפשר לאכול ולהפריש אחר כך, אין להתיר בלי שתישאל על קבלת השבת, אך על ידי שאילה יש להתיר, מפני שהיא רגילה תמיד להפריש חלה בברכה לפני שבת, אלא שאם בעצמם עבורה [ויברכה], כיון שלא קיבלו שבת עדיין.

ואשה ששכחה להפריש תרומות ומעשרות מיין הקידוש, כתב בשו"ת הר צבי (או"ח סי' קמב) שמוותר לה להפריש לאחר ההדלקה, כדברי השואל ומשיב, מאידך, דעת הגר"ש אויערבך (שם, ובתקונים ומלוואים) שמסתבר שלא הותר לה הדבר אלא בהפרשת חלה, שהיא מצוה המיוחדת לאשה, אך לא בתרומות ומעשרות שהפרשתן מוטלת על האיש.

[שעה"צ ס"ק ל]

וממילא אָסוּרָה גַם בְּטַטְלוּ.²¹

21) ואף על פי שדבר ללוש עוד עיסה ביום טוב ולהפריש ממנה על עיסה זו, ביאר הגר"ש אויערבך (שש"כ פ"כ הע' ק) שבין שלפי המצב עכשיו העיסה נחשבת כמוקצה, אין מתחשבים בכך שאפשר לתקנה על ידי עיסה אחרת. [אכן העיר, מודע אם כן בהמה שעומרת לשחיטה אינה נחשבת כמוקצה, שהרי לפי המצב עכשיו אין היא ראויה לאכילה מפני שמחוסרת שחיטה, מליחה ובישול].

ומטעם זה, אם כבר לש עיסה נוספת כדי להפריש ממנה חלה על עיסה זו, דעת הגר"ש אויערבך (שם פ"א הע' ק) שנפקע ממנה איטור מוקצה, שהרי עיקר האיטור לפני שלש עיסה אחרת מחדש מאד, כג"ל, ואין לך בו אלא חידוש.

וגם אם ההליט בערב יום טוב שהוא יאפה עוד עיסה ביום טוב ויפריש ממנה על העיסה זו, דעת הגר"ש אויערבך (שם פ"ב) שנמסתר שאין דין העיסה הקיימת כמוקצה, והיא מותרת אף לפני שלש והפריש מהעיסה השניה.

[משנ"ב ס"ק כב]

בְּךָ שְׁעִיר תִּקְהֶיָּה.²²

22) ושיעור החתיכה שצריך להפריש עבור מצות חלה, ראה מה שכתבנו בשעה"צ להלן (ס"ק לו).

[משנ"ב ס"ק כג]

בְּמִקּוֹם הַדְּחָק, שְׂאֵין לוֹ פֶת אַחַר לְשִׁפְתָּהּ, יֵשׁ לְסַמֵּךְ לְהַקְלִיל.²³

23) ובטעם הדבר כתב בביה"ל לעיל (סי' תמד ס"א ד"ה לצורך), שהוא כדי שלא לבטל עונג שבת שחיובו בפת.

[משנ"ב ס"ק יח]

דְּהוֹצְאָה מִקֶּרֶב בְּיָוֵם טוֹב.¹⁶

16) ואף שלענין מלאכת אוכל נפש שהיה יכול לעשותה מבעוד יום, מבואר ברמ"א לעיל (סי' תצה ס"א) שאסור לעשותה ביום טוב, כתב לעיל (סי' תצה ס"ק י) ובשעה"צ שם (ס"ק י) שהוצאה הותרה גם אם היה יכול לעשותה מבעוד יום, מפני שלענין הוצאה נאמר דין ימתוך שהותרה לצורך הותרה אף שלא לצורך.

[משנ"ב ס"ק יט]

וְהַתְּקִיל לְלוֹשׁ בְּיָוֵם טוֹב דְּמִי.¹⁷

17) וכן לענין עיסות פחות משיעור חלה שלא הצטרפו בכלי אלא ביום טוב, כתב לעיל (סי' תנו ס"ק י) שדעת כמה אחרונים שמוותר להפריש מן חלה ביום טוב, מפני שלא חל עליהן דין הפרשה מבעוד יום [וראה שעה"צ שם (ס"ק יח) שאין זה מוסכם לכולי עלמא].

[משנ"ב ס"ק כ]

אָסוּר לוֹ לְאַחֲרִים עַד מוֹצָאֵי שְׁבֻת.¹⁸; וְאֵם בְּשׁוֹגֵג, מִקֶּרֶב מִיָּד.¹⁹

18) ואף שלגבי מי שעשה מלאכה בשבת במזיד, נפסק בשו"ע לעיל (סי' שיש ס"א) שאסור לו ליהנות ממנה אף במוצאי שבת, כתב בשעה"צ לעיל (סי' שלט ס"ק כד) שלענין הפרשת תרומות ומעשרות בשבת יש להקל, כיון שאין איטורה אלא מדרבנן, ואם כן יש לסמוך על דעת הגר"א (סי' שיש ס"א) שנחלק על השו"ע, והתיר אף למי שעשה מלאכה גמורה ליהנות ממנה במוצאי שבת [וראה ביה"ל שם (ר"ה המבשל), ומה שכתבנו שם].

ומשמע, שמלאכה שנעשתה ביום טוב [במזיד] דינה כמלאכה שנעשתה בשבת, ואסור ליהנות ממנה, ובביה"ל לקמן (סי' תקכו ס"ג ד"ה אם) כתב שאף שהשו"ע (שם) פסק כדעת הרשב"א, שלא נאסר ליהנות ממלאכה שנעשתה באיטור אלא בשבת ולא ביום טוב, מימי לדעת הרמב"ם (פ"כג מהל' שבת ה"טז) אין היתר ליהנות מהמלאכה, וכן כתב בביה"ל לעיל (סי' תקג ס"א ד"ה מיהו) שכשיש לו תבשילים אחרים אין זה פשוט להתיר ליהנות ממאכל שהתבשל ביום טוב באיטור במזיד.

ומשמע עוד, שגם מאיטור דרבנן שנעשה ביום טוב אסור ליהנות, שהרי איטור הפרשת חלה אינו אלא מדרבנן. ודעת הגר"ש אויערבך (שש"כ פ"א הע' מד) שכן יש להחמיר למעשה, ובשיטת הרמב"ם שהיא הביה"ל הנ"ל, והוסף (יום טוב שני כהלכותו תשובות מגדולי הפוסקים סי' ו אות ז), שאף על פי שיש מקומות שהקלו באיטורי דרבנן, מ"מ דבר המצוי כגון מעשר ביום טוב, לא הקלו. וכן כתבו בארחות שבת (ח"ג פכ"ה הע' צא) בשם החו"א, שאסר ליהנות ממעשה יום טוב בבשבת [וראה מה שכתבנו בביה"ל לעיל (סי' תקג ס"א ד"ה מיהו) ראיות ושיטות נוספות בענין הנאה ממעשה יום טוב].

אכן, כשאין לו עיסה אחרת מלבד זו שהופרשה ממנה חלה ביום טוב, צידד הגר"ש אויערבך (שש"כ פ"א הע' עג) שמוותר ליהנות מעיסה זו, כדעת הרשב"א שהתיר ליהנות ממעשה יום טוב, ומפני שיתכן שאף הרמב"ם שהחמיר במזיד, לא החמיר כשאין לו עיסה אחרת, ונשאר בצ"ע למעשה.

ואם עבר והפריש מחלת חוץ לארץ, שכתב להלן (ס"ק כג) שיש פוסקים המתירים להפריש ביום טוב, מבואר לעיל (סי' שיש ס"ק ב) שבמקום שיש מחלוקת בדין, לא נאסר ליהנות ממעשה שבת.

19) אמנם, הקשו התוס' (שבת מג, א ד"ה טבל) שלבאורה אסור הוא משום מוקצה, כיון שהיה טבל בבין השמשות, והניחו בקושיה [וראה שו"ת רעק"א (מהר"ת סי' קג ד"ה חולין) ושו"ת מנחת

הַלְבוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תְּקוּ

ביאורים ומוספים

[שעה"צ ס"ק לו]

דַּמְלַת הַיּוֹם לְאַרְבַּן אֵין לָהּ שְׁעוֹר, עַד בְּיִזְוֵה דְעָה סִימָן שֶׁכַּבֵּי²⁴.
24) שֶׁב (ס"ה) כֵּתב הרמ"א, שאין שיעור לכמות החלה שצריך להפריש, וכֵּתב החזו"א (שביעית ס"ה ס"ק ד ד"ה ומ"מ) שכן מנהיגו, אכן, הוסיף הרמ"א (שם) שמימי נוהגים לטול כוית [וראה ברכי יוסף שם (ס"ד)]. וראה עוד מה שכתבנו להלן (שעה"צ ס"ק מוח) בשם שו"ת מנחת יצחק.

ואם אין לו אלא חלק קטן מכל העיסה, כגון שקנה לחממה מהחנות, דעת הגר"ש אויערבך (שש"כ פמ"ב הע"ג מוח) שאין מנהג לטול ממנה כוית, ומספיק להפריש חתיכה קטנה כשעורה [והוא הדין פחות מזה ואפילו משהו, כמבואר בדרך אמונה (פ"ה מהל' בכורים ס"ק ה, ובציה"ל שם ס"ק ט)]. וכן לענין מי שמפריש חלה מספק טבל, כתב הגר"ח קניבסקי (דרך אמונה שם ציה"ל ס"ק קלא) שאין מנהג להפריש כוית, ודי במשהו.

[משנ"ב ס"ק נה]

וְאֶפְלוּ בְּחֵלֶת אֶרְבָּיִם וְשָׂרְיָל לְכֹל לְעִשׂוֹת עֵצָה זו²⁵.

25) ובשארין אפשרות בידו לאפות פת ניספת ואם לא יפריש יבטל מצוה דאורייתא, כגון בליל ראשון של פסח או של סוכות שהייב לאכול כוית פת מדאורייתא, כתב הפמ"ג (א"א ס"ק ח) שלכאורה מותר לו להפריש חלה, כיון שהמצוה דאורייתא דוחה את האיטור דרבנן של הפרשת חלה ביום טוב, הניח בצ"ע [וראה שו"ע לקמן (ס"ו תקפו סכ"א) ומשנ"ב שם (ס"ק פג)]. ודעת הגר"ש אויערבך (שש"כ פמ"א הע"ג נח), שכיון שנשאר בצ"ע, יתכן שמוטב להפריש באופן זה במחשבה ולא בריבוי, ובלא ברכה.

ואף אם יכול להשיג בליל הסדר מצות מאחרים, רק שאינו יכול להשיג מצות שמורות, הסתפק הגר"ש אויערבך (שם הע"ג נט) שזא מותר להפריש [במחשבה ובלא ברכה]. והוסיף, שטוב שרוב המקום יפריש חלה בערב פסח סמוך לבין השמשות, ויבין שתפזור ההפרשה את המצות של בני העיר ששכחו להפריש, שהרי זכין לאדם שלא בפניו, וכן נהג בעצמו [שולחן שלמה הע"ג א]. וכן כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד ס"ו נט אות ב) שיקירי ירושלים אומרים בשעה שמפרישים חלה, שתחול גם על כל העיסות הטבולות שבארץ.

והמהר"ל דיסקין הורה (ציץ הקדש ה"א ס"ו יט) בשאירע הדבר, לתת אחת מהמצות לקטן בן י"ב [הנחשב כמופלא הסמוך לאיש, שהפרשתו הפרשה], וזו היא יפריש חלה מהמצוה שלו ויבין לפטור את כל המצות. אכן, בשאירע כן פעם אחרת, הורה שיקחו מצות מאחרים, וביאר הציץ הקדש (שם אות ח) שמה שהורה היתר להפריש על ידי קטן היה באופן שהיתה השאלה נוגעת גם לרבים אחרים שקנו מצות מבעל המאפייה, ולא היתה אפשרות להודיע לכולם שלא הופרשה חלה, והאחריות על ההפרשה היתה על בעל המאפייה, ולפיכך הותר לו לעבור עבירה קלה כדי שלא יכשלו אחרים, אך בפעם השנייה שהורה לקחת מצות מאחרים, לא היה מכשול לרבים, ולא הותר להכשיל קטן בעבירה. ובספר מלא העומר (ס"ו שכו ס"ק ב) כתב טעם שונה לשינוי בהוראתו של המהר"ל דיסקין, שהשואל הראשון הקפיד מאד שלא לאכול מצוה של אחר, ולפיכך היתר לו, אך השואל השני לא הקפיד כל כך.

[משנ"ב ס"ק כו]

וּבְמִקוֹם הַדִּקְדוּקָה לֹא לְקַלְקֵל²⁶.
26) אמנם, לעיל (ס"ו תנו ס"ק ו) כתב שיאפה עיסה פחות מבשיעור.

[משנ"ב ס"ק כז]

אֲלֵא מִיָּתִיד שְׂמִינָה לְפָנָיו וּמְקַרְשֵׁי מִנָּה עַל זָה²⁷.
27) ואף אם אינו לפניו ממש, אלא הן מונחות בבית אחר, כתב לעיל (ס"ו תנו ס"ק ז) שמצטרפות [וראה מה שכתבנו שם שהיינו בחדר אחד], והוסיף שם, שאם הן מונחות בכלים נפרדים, יש להקפיד שיהיו קרובים זה לזה ופתוחים למעלה. ואף אם הם שני מיני עיסות שונים, הארז מקפיד על תערובתן, כתב הרמ"א (י"ד ס"ו שכו ס"א) שאפשר להפריש מעיסה על חברתה, ורק אם אין בכל עיסה שיעור חלה, אין הן מצטרפות כשמקפיד.

[משנ"ב ס"ק כט]

וְלֹאִי לְטִלְטֵלָה לְכָל מְקוֹם שְׂתִקְצָה²⁸.

28) אמנם, לעיל (ס"ו שח ס"ק יג) ובביה"ל לעיל (ס"ו רטו ס"ב ד"ה יכול) כתב בשם כמה אחרונים שההיתר להמשיך לטלטל דבר מוקצה לאחר שהוא כבר נמצא בידו, אינו אלא בכלי שמלאכתו לאיטור, אך לא בדבר שדינו כמוקצה מחמת גופו. אכן, ביאר הגר"ש אויערבך (שש"כ פמ"א הע"ג סט) שהטעם שמוותר לטלטל את החלה שהפריש אף על פי שדינה כמוקצה מחמת גופו, הוא מפני שבשעה שלקח את העיסה בידו לא היתה עדיין מוקצה עד שקרא לה שם, ורק בידו התחדש לה שם מוקצה. ועל פי זה הוסיף, שהאוכל פרי ונשאר הגרעין בידו, יתכן שיהיה מותר לו לטלטל את הגרעין לכל מקום שירצה, ונשאר בצ"ע.

[שעה"צ ס"ק מח]

וְצִין לְעִיל סוּף סִימָן תְּצוּנָה²⁹.

29) שם (ס"ו) כתב במה"ל (ד"ה אסור) בשם השו"ע הרב, שחכם המורה הוראה בדבר שיהיה אסור לטלטלו אם יאסר, לא יורה עד שיגדלוהו ותחילה במקום המיוחד לו, כי לאחר שיאסור יהיה אסור לטלטלו [וראה הערה קדומת], וראה מה שכתבנו במשנ"ב לעיל (ס"ו שח ס"ק יג).

[שעה"צ ס"ק מו]

וְשֵׁי אֶמְרִים שְׂהָא מְדֹאֲרִיתָא וְשֵׁי אֶמְרִים שְׂהָא מְדִרְבָּנָה³⁰.

30) והעולם שאינם נוהגים לשרוף את חתיבת החלה שמפרישים, כתב החזו"א (דמאי ס"ו טו ס"ק א ד"ה ועל) שמפני שטורה לשרוף אנו נוהגים להקל לקוברת, מחשש שיבואו לידי תקלה [וראה חזו"א מעשרות ס"ו ז ס"ק יג]. והוסיף החזו"א (מצות הארץ פ"ב הע"ג כד, ושם ס"ד), שאם קשה לקבור, מותר לעטוף את החלה ולזרוקה לאשפה. מאירך, בשו"ת אגרות משה (י"ד ח"ג ס"ו קכט אות א) כתב שאין להקל בדבר, וחיובים לשרוף את החלה, אלא אם כן ההפרשה אינה אלא בתורת חומרא. ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ד ס"ו יג אות יב-יג) כתב, שמעיקר הדין צריך לשרוף את החלה, אך אם אי אפשר, יש לסמוך על הצד שמצות שריפה לא נאמרה אלא על שיעור כוית [כמובא בשו"ת מהר"י אסאד (י"ד ס"ו שגב)], ולפיכך כתב שיאמר בעל העיסה בשעת ההפרשה שפחות מכוית יהיה חלה ודאי, והמותר יהיה חלה רק אם תבוא לידי שריפה, ולאחר מכן יעטפה בנייר וישליך לאשפה.

הלכות יום טוב סימן תקו

באר הגולה קכא

ד נחבאר קמה דצנתי
לעיל קסימן תנו
שערי ב ח בריה
דצנה כרב וקבית
הלל

(כה) ואם רוצה, ויכל (ט) לליש (כו) עוד עשה אחת ביום-טוב, (כז) ויצרפם יחד ויצרפיש מאותה עשה גם על מה שלש מצרבי-יום-טוב (הגהות מיימוני פ"ג ומרדכי פרק אלו עורכי וכו' בסם חוסי' פ"ק דביצה): **ד יחמפריש חלה ביום-טוב (כח) והיא (ט) טמאה, (י) [ח] (כט) לא יאפה אותה ולא ישרפנה, (ל) שאין שורפין קרשים ביום-טוב, *אלא (לא) מניחה עד הערב ושורפה:** ה' מתיר לעשות ביום-טוב פתיח גדולים, (לב) ולא חשיגין

באר היטב

אשר לכתחלה, ע"ש. [אבל בספר אלהי רבה צדק להחיר, גם בספר עה"ק לרש"י א מתיר]: (ט) לליש. ודוקא בשעריך לפת חמה, מרדכי, מ"א: (ט) טמאה. כגון בזמן שהן שפלי טמאין: (י) לא יאפה. לפי שאסור לאכלה

[ח] לא יאפה. ועין בשאגת ארנה סימן סג דמסיק להסיד לאפות בלא קראת שם חלה:

ואסור גם כן לטללה. וכבס השי"ו: וצריך להזהיר לגשי המודעם דין זה שאין

באר הגולה

עוד, דאם אין לו פתן קטן ויכל להקריש פחות מפינת דאינו עובר עליו בכל יראה ויכפה עליו כלי עד מוצאי יום-טוב; וקשה, דהלא תאסור בהנאה כשיגיע וטן אסור, ואיך יקריש חלה מאסורי הנאה, וכן משמע בפשיטות פסקים דף לג תוספות דבור המתחיל יתמן, וכן מבאר בצ"ח שם דכתבין בפסח לרד"ן דקוקא לן דאסור פתנאה, אין חל שום קדשה על הפתנאה, וטא דתחלקין בין דקשה שעת הכשר ללא קדשה הוא רק אלפא דרבי יוסי הגלילי דסבין לה דאינו אסור פתנאה, עין שם וכן פתב בהגהות הרא"ם הדפוס ב"ש"ס וילנא, ועין עוד בחדושי רבי עקיבא איגר שם, ועלין לא העמקתי דבריו אלו במשנה בחנה, ומה שנתלה הפתנא אכרנס דבריו משום דחייב לבצר, משום דאי לא הכי, אף דאסור בהנאה בפסח, ישנהו עד אחר הפסח ושבו אין אסור מן התורה, ודברי הקרבן יסגולא אי אפשר לישב כנה, דגם פחות מפינת חב לבצר מקרבנו על-כ"ל פנים כחלי-המועד, ואס"פ אסור להשוותו עד אחר הפסח, ובתוך הפסח חלא אסור פתנאה פ"ל ואין חל על זה שם חלה, וגם בקרבן-יטנאל גופא פתב דלשהפ רק עד מוצאי יום-טוב דרין קטן שנקמצא בפסח, עין שם, ותהנו עד חלי-המועד: * אלפא כוונתה עד הערב ושורפה. במשנה אימא ימניחה עד הערב, ומשמע גם כן דשורפה אז. ועין הגהות רבי ישעיה פ"ק שעמד על זה מה דקיימא לן אין שורפין קרשים פלילה, ואס"פ לכאורה הוא הדין לתדומה וחלה שנעטמו, אמנם באמת גם ממשנה פרק במה מדליקין נמי משמע לכאורה ששורפין תדומה בלילה, שהרי אמרנו רק שאין מדליקין דשמן שורפה ביום-טוב אבל בהל מקליקין, ודקמבאר גם כשי"ס שם. ובדלקה הוא מסתמא פלילה, ואס"פ אף בהל אין להדליק, ובתוך דשורפין פלילה, ויצאנוי שקבר עמדו כנה הראשונים וקבאו וירשלומי כנה, עין רמב"ן ורש"י א רש"י א וחושי הר"ן שם בהפ כד עמדת ב ובתפ"חם חלאנה פסחים דף ג, ועין גם בתוספות שבת כ"ד עמוד ב דבדור המתחיל עד בקר, אלא דדברי הירושלמי אינם מוכנים, גם תלי לה שם במאן דאמר ימילה שלא בזמנה נמול בלילה, ואנן לא קיימא לן כהאי מאן דאמר, וצריך עיין שם כירושלמי ודבריו הראשונים הג"ל:

משנה ברורה

לחלק החלה מן העשה, שיהי אסור לו להקריש; (לו) ועוד, שחלק החלה בזמן שה הוא דבר מועט וליפא תוספת טרחה בשבילו. ויש מהמיררים ואומרים, (לז) דכיון דלש מאתמול, ואתמול היה אפשר לחלקו ולהפריש חלק החלה, לא שרינו לה ביום-טוב לאפות כל העשה משום חלק החלה שיש בו שפאפיה שלא לצורך יום-טוב, (לח) ויש לחש לנה לכתחלה שלא לאפות כל העשה, וכן שישאיר (לט) קצת עשה שלא לאפותה עד אחר יום-טוב, וימננה זכריש חלה גם בעד עשה הראשונה. מיהו, אם עבר ואפה, (מ) בודאי מתיר לו לאכל, ולהניח מעט שפירש מנה חלה למוצאי יום-טוב: **(כה) ואם רוצה יוכל וכו'.** ומירי שעריך לה (מא) או שרוצה לאכל פת חמה, ויחכי לא אכפת לן אם אגבה מקלן גם עשה הראשונה, ואפלו בסלת ארץ-ישראל (מג) יכול לעשות עצה זו: **(כו) עוד עשה.** ודוקא בלש בה שעור חלה, אבל באין בה פשעור, אלא דמצרפה עם הראשונה שיש בה, אסור, דנמי כמאן דמפריש חלה מצסה שגלושה מצרבי-יום-טוב [מח"ש ופמ"ג ויד-אפרים]. (מג) ויש מקלן דאפלו אין בה פשעור, ועל-ידי צרוף טל: ובמקום הדחק יש להקל: **(כז) ויצרפם יחד.** לפי מה (מד) שפסק המספר ביונה-דעה סוף סימן שכה: שתי עפות שיש בהם בכל אחת שעור חלה אין צריכין לא צרוף קלי ולא גניעה, אלא מניח שתיקן לפניו ומפריש מנה על זה, וקכא נמי פן אם היה בכל אחת פשעור: **ד (כח) והיא טמאה.** והוא הדין תדומה וחלה (מס) בזמן שהן שפלינו טמאי מחים: **(כט) לא יאפה אותה.** משום דהיא אסורה באכילה, (מו) והוא הדין שאסונה היא בטלטול מטעם זה, ואף-על-פי-כן (מז) מירי שעריך לה שם חלה וצדין היא בידו קדם שהניחה,

רשאי לטללה לכל מקום שירצה²⁶⁶ ומניחה שם עד חלי-המועד ואז שורפה: **(ל) שאין שורפין וכו'.** ואף-על-גב דשורפת חלה טמאה (מח) מצנה, מכל מקום אינו דוחה יום-טוב, שהוא עשה ולא-תעשה: **(לא) מניחה עד הערב ושורפה.** ומשמע לכאורה דשורפה בלילה, ועין בבאר הגולה מה שקמבנו כנה. (מט) וכל זה בסלת ארץ-ישראל שהיא אסורה לקמאים, או בחוץ-לארץ במקומות שאין נוהגים להאכילה לכהן טהור מטמאת קרי נדתינו גדול ששכל או קטן פחות מן השעור, או במקום שאין כהן לפנינו, אבל אם נוהגין לתת לכהן ויש שם כהן, מתיר לו לאפותה, ונהבאר לעיל סימן תנו: **ה' (לב) ולא חשיגין שמתוף פך וכו'.** רוצה לומר, הואיל (י) ואין בה טיח כל-פך כמו שיש בפת קטן בעריכת כל אחת מהן, ועלי-פן הנה אמנא שיש לחש שפאפה יותר ממה שצריך, והינו באפן שאסור (נא) ויגזון בתנור גדול או בכמה פעמים, דבתנור קטן ובפעם אחת, אפלו לאפות יותר ממה שצריך לית לן בה מפני שהפת משתבם על-ידי זה, וכדלקמן סימן תקו שצ"ח ו. והוא הדין שמתיר לו לאפות (נב) חרין דקים קמא אף-על-גב דטרח הרבה בעריכת ובלישת כל אחת

שער הציון

(לו) מאמר-מרדכי, והשעם דחלת חוץ-לארץ אין לה שעור, עין ביונה-דעה סימן שככ"א²⁶⁷ וסימן שלא, ומסים בבאמר-מרדכי, חלא גרע מיסין תנח סעיף יש דאם יכול לכסות בדקירה אחת שאין צריך להרבות וכו' דשרי, וכמו-כן תבא, עין שם: (לז) ט"ז ואלה רבה ופרי חדש, ומישב כנה קשיח מגן-אברהם מיסין תנו: (לח) פרי חדש ושי"א: (לט) תענית-השקל, וכן הסכים בגדיר-שע, וכן טעמתי להצל"ח והגרי"ז, וקבירא להו דקשם שמתירין אנו באוכל ומניח יותר מקרי שעור [אף-על-גב דבכרי שעור היה אסור אף דאינו מפריש בבינים] ומשום דלא נראה כמפריש, כמ"כ יש להחיר להפריש להדיא חלק עשה מקום, ולא תני בכלל אין מגביהין כיון שיש בו יותר מפרי שעור: (מ) ט"ז ושי"א: (מא) פוסקים: (מב) אחרונים: (מג) חמדי-משה ומקור-חיים בסימן תנו והגרי"ז, והם הבינו שפה שפתיהו התוספות מצה אחת' הנה כפי הנגיל שהיא קטנה, וידבריהם ניקא מה שהצריך הרמ"א צדק, אבל חיד אפרנס וסיעתו קרפשים דתפנה שהנהה פה בשעור, וכמו שכתב בהנהגת סמ"ק, וכתחלה בודאי כוון לחש לרעת המתקיינו, וכן משמע מסקן-אברהם דלא מצריך צדק רק סוכים, וכמו שפרשו הפריי מגדים והפסחית-השקל: אכן במקום הדחק שאין צריך לאפיה הרבה נראה שיש לטמך על המקלח, דבלאו הכי דעת הרבה ראשונים דחלת חוץ-לארץ דמתיר להפריש לכתחלה ביום-טוב, ונגיל: (מד) מגן-אברהם ושי"א. ועין שם ביונה-דעה בנהרות-הספס בסימן שכו שהצריך להביא הרבה פוסקים שחולקים אמחבר שם שלעולם צריך ערוף כלי, אכן הגרי"א שם הכריע בהחבר, עין שם באריכות, ועין ביראפרנס מה שכתב על דברי השי"ך שם בסוף הסעיף: (מה) אחרונים: (מו) משנה בינה כ"ז עמוד ב ותוספתא שם פרק א: (מז) הגרי"ז, ועין לעיל סוף סימן תצ"ז: (מח) יש אוקרים שהוא מאורקתא ויש אוקרים שהוא מדרבנן²⁶⁸, עין שבת כ"ד בש"י ודוקות כנה: (מט) הגרי"ז, עין שם: (נ) תוספות ושאר פוסקים, ומירי השלחן-ערך שנה הפת גדול צריך לו, אכן הנה אמנא שיש לחש שפא אפשה עוד פח אחרי שאין לו כנה טיח כלי-פך: (נא) פן מיכח מתוספות ורא"ש ומאירי ושאר מפרישים: (נב) רש"י פסחים ל"ז עמוד א, והעיקרו העלת-השפת:

